

תמיד משוח בכריזמטיות. בנו נהרג לפני כמה חודשים בבירות.

אני מתעניינת לדעת מה הפך אותו לאישיות כה חשובה אצל אנשיו של חדאד, וורשבסקי מתקשה לתת תשובה ברורה: "הוא היה ידוע באומץ ליבו. בזמנו, כשהיו תקריות עם חיילים איריים של יוניפיל, הוא השקיע את הרוחות. כשהוא היה הור לך בכביש, לא היו יורים — לא הפלסטינים ולא האירים. עם יוניפיל הוא לא הסתדר. הוא לא היה טיפוס של דיפלומט. הוא התגורר בנהריה, היתה לו שם דירה והוא נהג לבלות בישראל במיטע דות. הוא אהב את החיים הטובים."

בינתיים אנחנו מגיעים לבירות, עובי רים שני מחסומים ואנחנו בלבנון. מריש קרובה מאוד. בדרך אנחנו פוגשים את רביסון סאעד חדאד בלנדורבר שלו. מלי זה בשומר-ראשו יפה-התואר, פארס. מה שלומך? הוא אומר לי בעברית, ומורה לי לנסוע בעקבותיו.

בכנסיה שבה מתקיים טקס-האשכבה מבקש לדעת ניקולה חדאד, יועצו של המייג'ור, אם אני מהסלובניה. אני שואלת אותו מי הוא, והוא עונה: "אני מהארץ". הוא צודק, הוא מהארץ שלו, שבה אני נמצאת כעת. אחרי-כך הוא מסביר שה-מפקד ביקש לדעת.

טקס האשכבה הנוצרי נערך בשפה הערבית. הקהל כולו שר חרישית. הארון של אבו-אמיל מונח במרכז הכנסיה. איש זקן נצמד אל הארון. זהו אביו הקשיש של אבו-אמיל. הארון מכוסה בדגל לבנון. ליד הארון יושבים המייג'ר חדאד וכמה קציני גנים ישראלים, לידו קצין בדרגת אלוף-מישנה.

פארס, שנראה יותר כמו שחקן-קולנוע מאשר שומר-ראש, מוסיף לי בלחש פרטים: "אבו-אמיל היה איש גדול. אהבנו אותו והוא אהב את ישראל. ביום השני הוא נסע בשליחות של מייג'ר חדאד לכור חות הישראליים בצידון. יחד איתו היה נהגו הקבוע. בן-אחותו."

בנו של

אלוף-מישנה ישראלי, ניצב לצידו של רביסון סאעד חדד בפתח הכנסיה של העיירה הלבנונית מריש, שם נערך טקס-האשכבה לאבו-אמיל. אלוף המישנה, שהגיע לכפר עם קצינה יפהפיה

בשם תלמה ועם נהגו, מלווה בקציני-מטה שלו, ספד לאבו-אמיל ואמר כי אל מיספרם הרב של חללי צה"ל נוסף חלל נוסף. אבו-אמיל, אמר, היה ידד בלב ובנפש של צה"ל. הוא היה לוחם אמיץ וצה"ל מצדיע לזכרו. דבריו תורגמו לשפה הערבית.

צה. לפני הרחבה עומד המייג'ור חדאד, ידיו משוכלות לפניו, והוא מספיד את אבו-אמיל, מהללו ומדבר בשיבחו כלוחם גדול וכפטריוט לבנוני.

מייד אחריו מספיד את אבו-אמיל אלוף-המישנה הישראלי, מפקד איזור דרום-לבנון: "ככה נר התיקוה שאבו-אמיל ישוב ויהיה בינינו חי ופעיל ומלא מרץ. למיספר הרב של חללי צבא-ההגנה ליש-ראל נוסף חלל נוסף — אבו-אמיל. אבו-אמיל נפל על סף הניצחון ולא זכה לראות את לבנון החופשית מראס-ביאדה ועד ביירות. לפני חצי שנה, כשבאתי לנחמו על מות בנו, אמר לי: לשיחרור המולדת צריך להקריב קורבנות. אולי ניבא לו ליבו משהו. אבו-אמיל היה ידד בלב ובנפש של צה"ל. בשם כל חבריו בישראל אני מצדיע היום לאבו-אמיל." אלוף-המישנה מסיים את דבריו בעברית, וסגן-אלוף יהודה מתרגם אותם לערבית.

הארון מובל אל הקומנדקר. על הקומנדקר קר חייליו של אבו-אמיל. מסבירים לי שהיו לו חיילים עצמאיים משלו כמו שלי-חדאד יש החיילים שלו. האם לא מדובר באותו צבא, אני תוהה. האם לא היה אבו-אמיל סגנו של חדאד? מסבירים לי שמ-בחינת צה"ל הוא נחשב כסגנו של חדאד, אך בעיניו ובעיני חייליו הוא היה מפקד.

מי הוא

היה?

אחרי חייליו של אבו-אמיל צועדים הצופים. אלה נושאים תופים, מצילי-תיים וחוצרות ומלווים את ההלוויה במיקצב אחיד. אחרי הארון הולכים אלוף-מישנה וסגן-אלוף של צה"ל והמייג'ור חדאד ורק אחרי-כך הולכת המישפחה.

בדרך ניצבות הנשים. הן זורקות פרחים ואורזו על הארון. ההלוויה מקיפה את הבריכה, העומדת במרכזו של הכפר, וצויה עדת לבית-הקברות.

עדיין תוהה אני בקשר לאבו-אמיל. מי היה האיש? מדוע הקשרים המיוחדים בינו ובין צה"ל? איזה שירות הוא עשה לצה"ל, שקצין בכיר בא להספיד אותו ומגדיר אותו כאחד מחללי צה"ל? מדוע, למרות שהיה שנוא-נפשם של חיילי יוניפיל, אני רואה נציגים של יוניפיל בהלוויה? המקומיים לא נותנים לי תשובות. רק אומרים שאבו-אמיל היה גיבור אמיץ. דובר-צה"ל, כדרכו, שומר עלי צמוד-צמוד כדי שלא אברח עם או בלי תעודת-העיתונאי, ושותק. שרית ישי

תוך הכנסייה בכפר-הג' דתו מריש, התקיים טקס-אשכבה לאבו-אמיל. הגברים מילאו את הכנסייה ובחוזן עמדו

תפילה בכנסייה

צאות בבתים. הן לא משתתפות בטקס-האשכבה. גם לא אחותו של אבו-אמיל, ששמו האמיתי היה טאנוס ראז'ק ז'ארלס. אני אוספת עוד פרטים על אבו-אמיל. מספרים לי שאשתו מתגוררת בבירות עם ארבעת בניהם. בן אחד שלו נהרג לפני כחצי שנה מירי קטיושה בבירות. מספרים שהוא יצא לצור ביום השני למלחמה. עוד לפני שטוהרה עליידי צה"ל, ומשי לא חזר, יצאו אנשיו של חדאד ביחד עם כוחות צה"ל לחפש. טקס-האשכבה תם. כולם יוצאים החוץ

חדאד. לכולם נשק אישי. אני מבחינה בתופעה מוזרה — פעם הייתי מזהה אור תם לפי המדים שלהם, שעליהם היו חסות האותיות הצהובות צה"ל. כעת יש אותיות צהובות, אך הן כתובות ערבית.

חלל נוסף

במערכה

עשרות גברים עומדים בפיתולי הירחוב. הנשים לבושות השחורים נמי

"הנה, זה אבא שלו" הוא מצביע לעברו של גבר כבן 50, שופי-זקן מעטרים את לחייו והוא ממרר בכבלי. "ביום הרביעי מצאו חיילי צה"ל את גופתו המכותרת של אבו-אמיל. את בן-אחותו לא מצאו. הם חיפשו את אבו-אמיל, הם רצו להרוג אותו, כי הם פחדו מפניו."

אל השיחה מצטרף עוד חייל של חדאד, שאומר: "אבו-אמיל תמיד אמר שהוא ילך, אבל יקח אתו עוד עשרה פלסטינים." טקס-האשכבה נמשך. אני יוצאת החוצה. בחוץ עומדים חייליו של מייג'ור